

SENASTE NYTT FRÅN STIFTELSEN LIVSLUSTS HEM OCH YRKESSKOLA FÖR FÖRÄLDRALÖSA UNGDOMAR I LETTLAND

Lyckad integrering med folk i trakten

1994 kom vi till den lilla byn Vane på den lettiska landsbygden. Vi kom för att förverkliga vår idé om att skapa en trygg plats för föräldralösa tonåringar. Traktens gamla sjukhus höll på att läggas ner och skulle efter ombyggnad passa bra som bostad och skola. Vi möttes av en blandning av nyfikenhet och misstro. Eftersom begreppet välgörenhet inte fanns i det sovjetiska samhället, hade man svårt att tro att någon ville starta en verksamhet som inte var för egen vinning. Det fanns också en rädsla för att man skulle få dit störande element. Vi lyckades emellertid vinna borgmästarens, Vija Dembovskas, förtroende. Hon har hela tiden trott på idén och varit ett stort stöd. Efterhand har opinionen vänt och Livslusts verksamhet har blivit en del av livet i trakten.

Livslust bidrar till att göra livet lättare för många i en fattig kommun med hög arbetslöshet och stora sociala problem. Nästan alla skolans anställda kommer från byn eller närområdet och lokala lärare får extrainkomster som timlärare. Vi tar emot dagelever från fattiga familjer i trakten och ser till att de får en yrkesutbildning. Från och med april i år är datasalen öppen en kväll i veckan för allmänheten. Flera gånger om året arrangeras idrottstävlingar, fester och konserter där hela grannskapet är inbjudna. Livslusts trevliga café har blivit populärt att hyra till olika familjeevenemang.



Sintija Luomane, f.d. inneboende sömmerskeelev och Janis Leitis f.d. jordbrukslev från trakten, med sin lilla dotter. Flera ungdomar har träffats hos Livslust och senare bildat familj.

Rädslan för stökiga ungdomar har kommit på skam. Livslusts elever har visat sig vara som de flesta tonåringar. De har bara haft otur att växa upp utan föräldrar. Vi är glada över att vi inte bara lyckas hjälpa utsatta ungdomar utan även bidra till bättre villkor för våra grannar. Det hade varit svårt att arbeta långsiktigt utan stöd från lokalbefolkningen.

Specialkurser i livskunskap

Vardagsliv

Ungdomar, som bor på institutioner, lär sig att "någon annan" tar hand om allt praktiskt. De får dålig träning i vardagssysslor och kan få svårt att klara sig på egen hand. Hos Livslust är det annorlunda. Här hjälper alla till med städning, tvätt, matlagning och andra hushållsgöromål. Under sin tid på skolan lär de sig också att ta hand om sin privatekonomi och får kunskap om hur banken och posten och andra samhällsinstitutioner fungerar. Från och med i år finns det en "utslussningskurs" för dem som är på väg att lämna skolan. Här repeterar och aktualiserar ungdomarna vad de lärt sig som en sista förberedelse innan de ska ut och stå på egna ben.

Mänskliga relationer

Det är skillnad på det sociala samspelet mellan människor i en normal familj och på en statlig institution. På institutionerna råder vanligtvis "djungelns lag". Den starke tar för sig och den svage utnyttjas. Vet man inte om något annat tror man att det är så det ska vara. Hos Livslust lär man sig istället att alla har lika värde och rätt till en plats i gemenskapen. Som ett led i detta får alla nya elever en äldre elev som fadder. Som fadder ska man se till att den nya eleven integreras och känner trygghet i gruppen. För att fördjupa kunskapen om relationer mellan människor introducerades förra hösten en specialkurs för sistaårseleverna. Första kursen blev mycket lyckad och en ny startade nu i september. Under ledning av psykoterapeut Viesturs Rudzitis träffas man en gång i veckan under tio veckor för att arbeta i grupp. I mån av resurser kommer kursen i fortsättningen hållas varje år.





Ilona Luksa tar emot elever för enskilda samtal.

Livslusts socialpedagoger tar hand om ungdomarnas individuella behov

Det finansiella stöd vi får från **IKEA Stiftung** gör det möjligt för oss att ha två socialpedagoger anställda. Deras uppgift är att ta hand om elevernas psykiska hälsa. Ilona Luksa, som har erfarenhet att arbeta som ungdomspsykiolog, har enskilda utvecklingssamtal med alla elever. Många får hjälp att bearbeta trauman från en svår uppväxt. Inom rimliga gränser och i mån av resurser försöker vi också möta individuella önskemål. Det kan röra sig om hjälp att få kontakt med släktingar eller att få välja utbildning som Livslust inte kan erbjuda. Gita Priede arbetar tillsammans med Ilona. Hon håller i in- och utslussning av ungdomarna samt kontakt med tidigare elever för att se hur de har det med arbete, utbildning, familj, bostad eller annat. Vi klipper inte av kontakten utan följer upp och ger stöd och hjälp där vi kan.



Hela skolans område är rökfritt territorium, ett led i den drog förebyggande verksamheten.

Välfärdsministeriet studerar modeller för social rehabilitering

I Lettland finns det nu en ny lag som ger barn som vuxit upp på institutioner rätt till social rehabilitering. I våras kom en grupp från Välfärdsministeriet på besök till Aizupe för att studera Livslusts program för social rehabilitering. De blev mycket positiva till de metoder som vi skapat och utvecklat under åren. Verksamheter, som hjälper ungdomar från institutioner, kommer framöver att få visst finansiellt stöd från elevernas hemkommuner. Hittills har myndigheterna dock varit mycket återhållsamma och Livslusts verksamhet har helt finansierats med bidrag från näringslivet, organisationer och privatpersoner. Redan 2004 blir Lettland full medlem av EU. Landets ekonomi har förbättrats, men inom den sociala sektorn råder fortfarande stor brist och det kommer sannolikt att ta lång tid innan stödet från myndigheterna blir betydande.

Bidra till skolans drift - köp varor tillverkade av Livslusts elever !

Andraårseleverna inom sömnad och finsnickeri får yrkesträning genom att hjälpa till i Livslusts verkstäder, där flera tidigare elever fått anställning. De syr herr- och damförkläden, skopåsar, påspåsar och till julen grytlappar, grytvantar och förkläden i jultyger. De snickrar skärbrädor (även julspecial), ljusstakar och servethållare. Allt tillverkas med hög kvalitet.

Köp presenter till kunder, anställda, vänner och bekanta! Varför inte ge bort ett förkläde eller en skärbräda istället för blomman som bara vissnar? Vi tar emot beställningar från både företag och privatpersoner. Det går bra att komma med egna förslag på produkter och att få företagets logotype på produkten.

Använd beställningskupongen eller kontakta oss på 08-660 77 84 eller livslust@telia.com eller www.livslust.com

Ökad aktivitet i snickeriet och syverkstaden

Under året har snickeriet haft många beställningar på bänkar och ribbstolar för gymnastiksalarna runt om i Lettland. Dessutom har man tillverkat över 300 skärbrädor för försäljning i Sverige. Och fler blir det före jul. För att klara av alla order har vi anställt en tidigare elev.

Syverkstaden har levererat specialbeställningar till **Länsförsäkringar** och **Oriflame**. Mellan beställningsarbetena pågår produktion av egna produkter (se nedan). Vi har tre tidigare elever anställda och har projektanställt ytterligare flickor för att hinna producera allt som ska vara färdigt till jul. Vi får stor hjälp av **Snickers** som hjälper oss att klippa till en del produkter.





Jordbruksläraren med elever på väg ut på fälten.

Nya maskiner i jordbruket

Genom riktade bidrag från **Oriflame** och **Valmet** har maskinparken utökats med en ny traktor och en begagnad skördetröska. Nyförvärven effektiviserar arbetet och minskar kostnaderna. Därmed får vi ett större överskott som bidrar till skolans verksamhet. Efter att grödorna gynnats av en perfekt sommar var Kaspars Pavars och hans elever ivriga att prova den nyinköpta skördetröska. Sen kom regnet i augusti och hotade den fina skörden. Men vädret slog om i tid och det blev trots allt en ganska bra skörd. Resultatet blev 110 ton vete till kvarn, 260 ton vete till foder, 70 ton ärtor och 44 ton raps. Dessutom skördade vi 30 ton potatis samt grönsaker till hushållet.

Vi tror på en långsiktig lönsamhet i jordbruket och att investeringar i mark kommer att löna sig - inte minst med tanke på Lettlands inträde i EU. Vår avsikt är att, i mån av finansiering, förvärva ytterligare 200 tunnland. **Du kan hjälpa till genom att skänka ett tunnland till Livslust.** Markpriserna ligger för närvarande på ca 1350 SEK per tunnland.

Livslusts elever - några siffror

Vi har haft 125 elever från starten. Då räknar vi både tidigare elever och dagens. Vid skolstart i september hade vi 35 ungdomar i Aizupe och vi räknar med att få in fler under hösten. Fördelning på yrkeslinjerna: Bygge: 5, Snickeri: 5, Jordbruk: 3, Sömnad: 6, Köksarbete: 8, IT: 3, Rekond av hushållsmaskiner: 1, Externa studier med stöd av Oriflamefonden: 4.

Oriflames stipendiefond öppnar möjligheter för dem som vill studera vidare efter avslutad Livslust-utbildning samt för elever med specialbegåvning eller andra intressen än vad Livslust kan erbjuda. I juni var 14 elever redo att lämna Livslust. 7 stycken tog examen och började arbeta, 1 flyttade ihop med sin partner för att bilda familj och 6 stycken fortsätter sin utbildning på annat håll med stöd av Oriflamefonden.

Ett varmt tack till alla sommarvärdar !

I somras fick tretton ungdomar, med stöd från **Vattenfall**, resa till svenska familjer. En del återvände till "sina" familjer från tidigare, men för åtta stycken var det första resan till Sverige. Efter två fan-

tastiska veckor reste de hem uppfyllda av nya och spännande upplevelser. Det är speciellt roligt att se hur familjer och ungdomar finner varandra och fortsätter att hålla kontakt via brev och mail. Alla Livslusts elever har egen mailadress.

Livslusts elever hjälper barnhemsbarn

Livslusts ungdomar har kunnat lämna institutioner och svåra hemförhållanden bakom sig. De vet hur det är att leva under torftiga förhållanden. Därför hjälper de gärna till i det stödprojekt som initierats och stöds av **SEB Finans**. Det går ut på att bidra till att förbättra tillvaron för eleverna vid Dzirciems skolhem. Här bor drygt 130 elever med lättare eller svårare mentala handikapp. Ett hundratal av dessa har familjer som de åker till när de är lediga. Övriga har ingen familj alls. Sedan snart tre år har Livslust en mängd aktiviteter tillsammans med Dzirciems. Byggeleverna har hjälpt till med smärre bygg- och måleriarbeten. Sömmerskeeleverna har sytt nya gardiner till klassrum och korridorer och fina kuddöverdrag till alla barn. De har också ordnat en gemensam mannekänguppvisning med egna alster. Under två veckor i somras bodde åtta ungdomar från Dzirciems hos Livslust och i juli ordnades ett sommarläger i Jurmala för tio barn från Dzirciems med fem Livslust-ungdomar som biträdande ledare. En stor upplevelse för ungdomar, som aldrig annars får åka någonstans. I september hjälpte våra ungdomar till att arrangera en heldagsfest hos Dzirciems med "hopp-slott", lekar och tävlingar. Påsken firar skolorna tillsammans med fest och presenter. Genom Livslusts samarbete med **Electrolux** har två nya tvättmaskiner installerats. Rektor och husmor vid Dzirciems tackar sin lyckliga stjärna för detta samarbete.

Livslust-pojkarna på racing-weekend

När John Graff, som leder **Graff Motorsport Team**, hörde talas om Livslust fick han lust att bjuda över två av Livslusts pojkar till en racing-weekend. Det blev Sandris Ivanovskis och Valerijs Kornijenko som fick resa till Sverige. Pojkarna fick vara med om alla förberedelser inför resan till tävlingarna i Karlskoga. Under tävlingsdagarna deltog de i var sitt team och hjälpte till att serva förarna. Det blev fyra hektiska och innehållsrika dagar och det var två trötta, men mycket nöjda och glada pojkar som återvände till skolan i Lettland. **SEB Finans** finansierade resor och uppehåll.



Sandris och Valerijs på Racing-weekend i Karlskoga Foto: Samer Al-Kahlili.



Litet av varje

- Nästa hösttermin skall utbyggnaden av vinden vara klar. Då får vi plats för fler elever. I somras blev taket med sina nya fönster färdigt och nu pågår arbetet inomhus. Arbetet erbjuder goda möjligheter till byggpraktik och utförs till största delen av Livslusts byggelever.

- Den 16 maj arrangerades för andra gången Sponsor Games i Aizupe. Lag från bland andra **Oriflame**, **Alfa Laval** och **Snickers** mötte lag med Livslust-elever, Livslust-personal och elever från den lokala skolan. Man tävlade i street-basket, beach-volleyboll, olika stafetter och dragkamp. Vann gjorde Alfa Laval. Efteråt blev det mat i caféet och disco på kvällen.

- Livslusts elever fick resa till Riga och uppleva den imponerande Folkmusikfestivalen i början av juli.

- Ungdomarna gjorde i somras en tur i småbåtar med övernattnings på floden Abava.

- Rektor Edijs Petersons och eleven Sandris Ivanovskis deltog i Stockholm Marathon och kom in på platserna 2760 och 2761 på tiden 3.44.51 !!

- Med stöd från **EU Access** och **Telia** har vi förnyat och uppgraderat datautrustningen, etablerat Internetuppkoppling, genomfört datakurser för personalen och öppnat datarummet för lokalbefolkningen en kväll i veckan.

- Vill ni hjälpa våra ungdomar att förbättra sin engelska? I så fall är ni välkomna att bli brevvän via nätet. Alla har egna e-postadresser. Anmäl intresse till livslust@telia.com så förmedlar vi kontakten.

- Livslust i Sverige har fått ytterligare en frivillig kraft. Det är **Eva Ribbing**, som i fortsättningen kommer att ta hand om kontakten med våra sommarvärdar och arrangera resorna för Livslusts ungdomar.

- Bidragen från **Telias Fördels-kunder** fortsätter att strömma in.

- Som vanligt har vi fått uppmärksamhet i pressen med flera artiklar publicerade under året både i Lettland och i Sverige.

- Personalstiftelsen **Electronen** vid **Electrolux** har skänkt 100.000 kronor till Livslusts verksamhet.

Livslust på personalmöten och föreningskvällar

Låt oss komma och berätta om hur vi har startat och byggt upp denna unika verksamhet från vision till verklighet. Mycket har hänt och vi har lärt oss mycket. Vi berättar gärna om hur vi arbetar och hur vi klarat utmaningar och kulturkrockar vi mött på vägen.

Livslust har fått 90-konto

Med anledning av att flera oseriösa organisationer avslöjats på senare tid har vi ansökt och beviljats ett 90-konto. Vi står därmed under bevakning av Stiftelsen för Insamlingskontroll (SFI). Vårt nya postgiro är **90 07 42-8**.

Ett stort och innerligt tack...

... till alla er som troget stödjer oss !

Hjälp oss att hjälpa

Gör en insats för Lettlands utsatta ungdomar genom en gåva till Livslust verksamhet. Alla bidrag är välkomna antingen du väljer att bli **SAMARBETSPARTNER** med ett långsiktigt engagemang, **LIVSLUST-FADDER** som stöder verksamheten med ett valfritt belopp varje månad, **SOMMARVÄRD** som tar emot ungdomar på sommaren, eller om du väljer att ge ett enstaka **BIDRAG**, t.ex. i samband att du firar en födelsedag eller till köp av ett tunnland mark till jordbruket. Vill du veta mer, kontakta Elisabeth Melin på 08-660 77 84 eller gå in på www.livslust.com

Stiftelsen Livslust

Box 29092, 100 52 Stockholm, Tel/fax: 08-660 77 84, E-post: livslust@telia.com, Hemsida: www.livslust.com

Postgiro: 90 07 42-8, Org.nr: 802018-1064

Projektledning: Kerstin Nordin, Elisabeth Melin, Projektledning ekonomi: Eva M. Christensson, Redovisning: Mia Stigen-Brannerydh

Produktutveckling och försäljning: Eva Martinsson, Christina Bonde, Revisorer: KPMG

Styrelse: Kerstin Nordin (ordförande), Eva M. Christensson, Laila Freivalds, Rikard Josefson, Christer Magnusson, Elisabeth Melin, Torbjörn Torell

Beskyddare: H.M. Drottning Silvia

Livslusts samarbetspartners och större bidragsgivare 2002 –

Företag: DeLaval, Electrolux, Essen, KPMG, Länsförsäkringar, Oriflame Cosmetics, SEB Finans, Snickers Workwear, Telia, Unilizings, Vattenfall
Organisationer: EU Access, IKEA Stiftung, Johanniterorden, Radiohjälpen, Stiftelsen Kempe-Carlgrenska Fonden, The Sigrid Rausing Trust, World Childhood Foundation